

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö VN/12277/2021

REKKU RESCUE RY:N LAUSUNTO LAKIIN ELÄINTEN HYVINVOINNISTA

Ehdotuksessa laiksi eläinten hyvinvoinnista on hyvät lähtökohdat sekä monia tärkeitä eläinten hyvinvointia parantavia uudistuksia. Silti siinä on myös merkittäviä puutteita ja jopa selkeitä eläinten hyvinvointia huonontavia ehdotuksia. Lakiehdotuksesta puuttuu monia tärkeitä uudistuksia etenkin tuotantoeläinten kohdalla. **Kanojen ja turkiseläinten häkkikasvatus, lypsylehmien pitkäaikainen parteen kytkeminen sekä emakoiden pitkäaikainen häkissä pito ovat lain hengen vastaisia ja ne tulee kieltää.** Mikäli laissa kuitenkin edelleen sallitaan nämä kasvatusmuodot, on eläimille säädettävä lisää säännöllisiä jaloittelumahdollisuuksia nykyistä laajemmalla alueella ympäri vuoden. **Eläinten pitäminen pelkällä verkkopohjalla tulee ehdottomasti kieltää.**

Lakiluonnos kieltää kivuliaiden toimenpiteiden tekemisen ilman asianmukaista kivunlievitystä. Porsaiden kastroinnin osalta säädös on kuitenkin puutteellinen. Lain tulee kieltää rutiininomainen porsaiden kastrointi ja mahdollisen siirtymäajan aikana taata asianmukainen toimenpiteen aikainen kivun poisto sekä jälkikivun lievitys. Lakia tulee täydentää tältä osin, kun selvitys asiasta valmistuu ennen lakiluonnoksen eteenpäin viemistä.

Pidämme hyvänä jatkuvan juomaveden vaatimusta. Poikkeustapauksia tulee kuitenkin tarkastella uudestaan ja etenkin turkiseläinten kohdalla poikkeussäännös tulee poistaa.

Pidämme erittäin hyvänä, että kissojen ja koirien tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on sovittu säädettävän pakolliseksi. Muiden seura- ja harrastuseläinten kohdalla pakollisen tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin tarvetta tulee vielä selvittää. Samalla on pyrittävä siihen, että rekisteri on yhteensopiva kaikissa EU-maissa. Lisäksi olisi tehostettava sen valvontaa, ettei tunnistusmerkitsemättömiä eläimiä tuoda maahan.

Mielestämme on hyvä, että lakiluonnoksessa on kiinnitetty huomiota myös kalojen hyvinvointiin. Säännökset eivät kuitenkaan ole riittäviä. Puollamme sitä, että kalastuslakiin sisällytettäisiin saaliiksi otettavien tai syöttinä käytettävien kalojen lopettamista koskevat säännökset. Puollamme, että kala tulee lopettaa mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti sen lopetukseen soveltuvalla menetelmällä. Näkemyksemme mukaan lopetusvelvollisuuden tulisi koskea myös kerralla saatavaa suurta saalismäärää siirtymäajalla ja tilannetta, jossa sääolosuhteet vaikeuttavat lopetusta. **Rapujen lopettaminen kiehuvaan vedessä tulee kieltää. Pyydystä ja päästä kalastus tulee kieltää.**

Apua tarvitsevien luonnonvaraisten eläinten tilanteeseen lakiluonnos ei tuo juurikaan parannuksia. Tämä on selvä heikkous, joka tulee korjata. Kannatamme myös luonnonvaraisten eläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan perustamista.

Pidämme huolestuttavana sitä, että lakiehdotus sallii elävien eläinten myynnin siten, että eläimet lopetetaan kotioiloissa tavallisten kansalaisen toimesta. Eläinten lopettamisen tulee aina tapahtua pätevän henkilön toimesta ja asianmukaisin välinein. Esimerkiksi eläviä rapuja tai simpukoita ei tulisi myydä kuluttajille.

Seuraavissa pykäläkohtaisissa kommentteissamme sekä niitä seuraavissa muissa kommentteissa keskitymme pääosin seura- ja harrastuseläinten hyvinvointiin, mutta kannatamme **SEY Suomen Eläinsuojelun** lausunnossaan 20.12.2021 lakiehdotukseen esittämiä muutoksia ja täydennyksiä myös tuotanto- ja luonnoneläinten osalta.

Lain tarkoitus (1 §)

Esitämme, että lain tarkoitukseen lisättäisiin selkeästi eläimen itseisarvo. Luonnoksessa itseisarvo mainitaan vain perusteluissa.

Nisäkkäiden hallitsematon lisääntyminen (25 §)

On erinomaista, että laissa tullaan säätämään nisäkkäiden omistajan tai pitäjän velvollisuudesta estää pitämiensä eläinten hallitsematon lisääntyminen.

Puolivillit kissapopulaatiot, joista kukaan ei kanna vastuuta ovat merkittävä eläinsuojelullinen ongelma Suomessa. Populaatiokissat kärsivät muun muassa kylmästä, nälästä, taudeista ja loisista sekä sisäsiirtoisuuden aiheuttamista ongelmista. Lisäksi ne aiheuttavat vahinkoa luonnoneläimille.

Yksi kissapopulaatioiden juurisyistä on vapaasti ulkona liikkuvien leikkaamattomien kotikissojen ja niin sanottujen navettakissojen hallitsematon lisääntyminen. **Esitämmekin tätä säännöstä tarkennettavaksi joko itse lakiin tai erillisellä asetuksella, jossa määrätään, että kaikkien vapaasti ulkoilevien kissojen tulee olla lisääntymiskyvyttömiä.**

Löytöeläimet (26 §)

Löytöeläintoimijan velvollisuus tarkastaa löytöeläimen tunnistusmerkintä sekä löytöeläinten tilastointi ovat tärkeitä uudistuksia. Tärkeää on myös se, että vaaditaan tiedon julkaisemista löydetyistä eläimestä. Pidämme erittäin hyvänä, että löytöeläinten säilytysaika on palautettu 15 vuorokauteen.

Joissain kunnissa löytöeläintoimija saa kunnalta suuremman korvauksen, mikäli hän 15 vuorokauden jälkeen lopettaa eläimen kuin jos eläimelle etsittäisiin uusi koti. Tämä käytäntö tulee uudessa laissa ehdottomasti estää. **On säädettävä, että löytöeläintoimijan on ensisijaisesti pyrittävä sijoittamaan eläin uuteen kotiin**, ellei lopettaminen ole eläimen hyvinvoinnin kannalta paras ratkaisu.

Lakiesityksessä löytöeläinten kiinniottoa ja kuljetusta kunnan osoittamaan talteenottoipaikkaan ei ole osoitettu minkään tahon tehtäväksi.

Monin paikoin löytöeläinten kuljetus talteenottoipaikkaan sekä siitä koituvat kustannukset ovat käytännössä vapaaehtoisten toimijoiden varassa. Tämä kuormittaa kohtuuttomasti vapaaehtoistoimijoiden resursseja.

Löytöeläinten kuljetus sekä siitä koituvat kulut tulee säätää eläinten hoidosta vastuussa olevan kunnan tehtäväksi.

Tällä hetkellä kunnalliset löytöeläintalot eivät vastaanota niin sanottuja populaatiokissoja eli omistajattomiksi oletettuja, villiintyneitä kissoja. Löytöeläintaloille tulee säätää velvollisuus tarjota väliaikaista hoitoa myös populaatiokissoille, joilla voidaan katsoa olevan mahdollisuus kuntoutumiseen ja sijoittamiseen lemmikkieläimeksi.

Lakiin tulisi myös kirjata, että **löytöeläimet on tunnistusmerkittävä, rekisteröitävä ja rokotettava sekä kissat kastroidava tai sterilisoitava ennen uuteen kotiin luovuttamista**. Tässä uudella kodilla tarkoitetaan pysyväksi kodiksi tarkoitettua sijoituspaikkaa, ei esimerkiksi tilannetta, jossa eläin siirretään löytöeläintalolta eläinsuojeluyhdistykselle uuden kodin etsimiseksi.

Koiran- ja kissanpentujen tuontikielto, myynti-ilmoitukset ja eläinten luovutus (39 §, 40 §, 41 § ja 42 §)

Pidämme hyvänä alle kuuden kuukauden ikäisten koiran- ja kissanpentujen tuontikieltoa Suomeen, jos tarkoituksena on myydä pentu Suomessa edelleen kahden kuukauden kuluessa tuonnista. Uskomme, että sen avulla pystytään aiempaa tehokkaammin puuttumaan ulkomailla niin sanotuissa pentutehtaissa tuotettujen pentujen tuontiin ja myyntiin Suomessa.

Säädöksestä pitäisi kuitenkin rajata pois vastuullisten eläinsuojelu- ja rescueyhdistysten tuonnit ja adoptiotoiminta. Koemme, että rescuetoiminnan kannalta muutos olisi harkitsematon ja haitallinen. Tuonnin ikärajan nostaminen johtaisi pidennettyyn aikaan tarhaolosuhteissa, mikä altistaisi pennut tautipaineelle sekä heikentäisi niiden fyysistä ja henkistä hyvinvointia.

Eläimen luovutuksen yhteydessä annettavia tietoja koskevaan pykälään tulisi etenkin seurata harrastuseläimen luovutusta koskien lisätä eläimen mukana annettavat kirjalliset hoito-ohjeet.

Eläimen luovutukseen liittyvät rajoitukset -pykälässä esitetyt rajoitukset ovat hyviä ja tarpeellisia. Esitämme, että myöskään kaneja ei saa myydä eläinkaupoissa.

Lisäksi esitämme kieltoa sellaisten eläinten myynnille, joille on tehty kosmeettisia toimenpiteitä tai joille on jalostusvalinnoilla aiheutettu perinnöllisiä vikoja sekä kieltoa tunnistusmerkittämättömien ja rekisteröimättömien koirien ja kissojen myynnille.

Ehdotamme myös, että eläinten myynti-ilmoituksia saisi julkaista vain erikoistuneissa, luvan saaneissa julkaisuissa tai lisensoitujen kasvattajien, löytöeläintalojen ja eläinsuojeluyhdistysten toimesta.

Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus (78 §)

Esitämme valvontaviranomaisen oikeutta tarkastuksiin käsitteleviin momentteihin 1 ja 5 lisättäväksi perusteeksi eläintenpitokiellon rikkomisen tai sen epäilyn.

Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen (82 §)

Pidämme hyvänä sitä, että jatkossa valvontaviranomainen saisi käyttää apunaan avustajia ja asiantuntijoita.

Säännökseen tulee lisätä momentti, jossa säädetään velvoitteesta laatia avustajan/asiantuntijan kanssa toimeksiantosopimus, joka sisältää avustajan/asiantuntijan oikeudet, velvollisuudet, sekä säännöksen perusteluissa tarkoitetun asiallisen perusteen.

Ilmoitusvelvollisuus poliisille (91 §)

Ehdotettu erittäin tulkinnanvarainen säännös ei ole hyväksyttävissä ottaen huomioon sen, että jo nykymuotoisen ehdottomankin ilmoitusvelvollisuuden osalta on havaittu vakavia ongelmia eläinsuojelusäännösten vastaisten tekojen siirtämisessä rikosprosessiin.

Esitämme, että säännös muutetaan vastaamaan sanamuodoltaan täysin nykyisen eläinsuojelulain 63 §:ää.

Eläinsuojelurikkomus (109 §)

Eläintenpitokiellon rikkomisen on siirrettävä rikoslakiin vankeusuhkaisena tekona (rangaistusmaksimi 6 kuukautta vankeutta).

Talousrikosten ja eläinsuojelurikosten rangaistusasteikot ovat yhtenevät. Tästä huolimatta talousrikosten oheisseuraamuksena tuomittavan liiketoimintakiellon rangaistusmaksimi on 2 vuotta vankeutta, kun taas eläinsuojelusäännösten vastaisten tekojen oheisseuraamuksena tuomittavan eläintenpitokiellon rangaistusmaksimi on vain sakkoa. Tämä ei ole ymmärrettävissä yleisen oikeustajun valossa.

MUUT KOMMENTIT

Kissojen ja koirien tunnistusmerkintä

Pidämme erittäin hyvänä, että koirien tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on jo säädetty ja kissojen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on sovittu säädettävän pakolliseksi.

Kissojen pakollinen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on tulossa lupausten mukaan vuonna 2026. Koiria koskeva vastaava asetus astuu voimaan vuonna 2023. Koirarekisterin ylläpitäjä sitoutuu (tarjouskilpailun ehtojen mukaan) myös ottamaan kissarekisterin tulevaisuudessa ylläpidettäväkseen. **Esitämme että syntyvien kissanpentujen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti säädetään pakolliseksi jo vuoden 2024 alusta lähtien.** Näin siirtymä olisi kissojen osalta asteittainen.

Muiden seura- ja harrastuseläinten kohdalla pakollisen tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin tarvetta tulee myös selvittää. Samalla on pyrittävä siihen, että rekisteri on yhteensopiva kaikissa EU-maissa. Lisäksi olisi tehostettava sen valvontaa, ettei tunnistusmerkitsemättömiä eläimiä tuoda maahan.

Eläinten kauppa ja hoito

Eläinten kauppaa ja hoitoa tulee säädellä tarkemmin. Esimerkiksi lemmikkieläinkauppojen, kasvattajien, löytöeläintalojen ja eläinhotellien toiminnalle tulee luoda lisensointijärjestelmä sekä vähimmäislaatuvaatimukset.

Eläinasiainvaltuutettu

Lain säätämisen yhteydessä tulee kirjata eläinasiainvaltuutetun virka sekä se, että viranhaltijan käytössä on muuta henkilökuntaa.

Helsingissä 14.1.2022

REKKU RESCUE RY

Hallitus